

ležalo vse v Roševih rokah, od cinža se pa nikdar ni nič govorilo vseh 30 let! Gospod Peklar je umrl; katerega ste pa volili za njega? Potem je umrl g. Kallan; kdo je prišel na njegovo mesto? G. Dolničar je odšel in kdo nastopi za njega? Ja, ja, tako se dela pri nas in znani — — — kot „obman“ mora svojo čast doli položiti; goljufalo se je financo, potem železnico in zdaj pridejo še druge reči na dan. Kako more tak človek podučiti kakšnega Miheta ali kakšnega družega učitelja? Vsakdo mu reče: Tiho, ti imaš več grehov kot drugi!... Spominjam se, ko je Roš g. Rothleitner pri gverku za „kuršmida“ sprejel in bi imel Roš nekemu konju podkov narediti. Ja kako se je ta človek s to podkvico matral. Ko je vidil g. Rothleitner, da Roš malo ali nič ne zna, ga je proč dal. Ja tako je, ljubi Ferdo! In iz tega človeka je postal poslanec in bogatin... Gostilničarji, pazite, komu boste zanaprej svoje denarje v roke dali!

Novice.

Naš koledar — izšel

Gotovo bode vse somišljenike in prijatelje razveseliha vest, da je „Štajercévi“ kmetski koledar za leto 1910 že izšel. Ravnokar smo dobili prve izvode iz tiskarne. In lahko rečemo, da je letošnji koledar v vsakem oziru boljši in večji nego prejšna dva leta, od kar izhaja. Letošnji naš koledar obsega razen popolnega kalendarija s polami za zapisnik in navadnim letnim popisom tudi seznamek vseh važnejših poštih določb, v kolikor se jih rabi za navadni promet, tabele kolekovanja, seznamek vseh sejmov na Štajerskem in Koroskem, kateri je posebno važen za naše kmetovalec. Nadalje obsega koledar veliko množino najlepših povestij, šaljivk, pesen itd. Tudi objavimo v koledarju zanimive članke o statistiki, n. p. o prebivalstvu na svetu in o največjih predmetih na svetu. Nadalje omenimo, da tudi letosnismo pozabili na gospodarski del koledarja: objavili smo več velezanimivih gospodarskih člankov, ki bodoje ravnotako zanimivi kakor podnimi za vre naše kmetovalec. Vse koledar obsega skupno 144 strani, 9 člankov, 11 povestij, 2 pesen, kalendarij, seznamenek sejmov, poštne tarife in kolekvene levtvice, male veci ter 12 slik. Slike so vse lepe in velezanimivne. Vsebina našega letošnjega koledarja obsega tole: 1. Leto 1910 (popis leta, deželní patroni, cesarska rodbina, avstro-ogradske deželne barve in vladarji v Evropi). — 2 Kalendarij (popolni kalendarij z zapisniki in verzi). — 4. V tretje leto (uvodne besede). — 3. Dan plačila, spisal Karl Linhart (lepa in pretresljiva povest iz kmet-

tako nežno in majhno; nekdo je dejal, da bi imel raje večje in manj nežne žemlje. Ali v resnicni, razstavljeno pecivo je bilo lepo. Za razne „kifelce“ in „zolcstangle“ dobil je učenec Ornig (županov sin) 1. dobitek. Daroval je pa dobitek v prid drugih učencev. Za poročno štruco in za lepo lilo dobila sta učenca Zoppak (g. mojstra Stary) in Seka (g. mojstra Losinscheg) 1. dobitek. Ob koncu naj se omenimo krasno izdelane kože, ki jih je razstavl učenec Orelski (g. mojstra Potočnika). Tudi te kože so prav gotovo 1. dobitek začušile in marsikateri pomočnik si lahko na tem delu vzgled vzame.

Omenili smo le s 1. dobitki označena dela. Le-ta so brez napak. Ali tudi vse ostalo začušili priznanje. Denarni dobitki so znašali po 15, 10 in 5 K; naloženi so v hranilnici v Ptiju.

Toliko sem hotel o razstavi povedati. Trdno moje preprčanje je, da tiči v tej razstavi mnogo koristnega in dobrega. Prirediteljem gre torej vsa hvala. S prireditvijo takih razstav dokazuje obrtništvo svojo zmožnost in ji da v javnosti lepo spričevalo. ... tako naprej, obrtniki in prišli bodoje vašemu doslej od vseh strani teptanemu in zanemarjenemu stanu boljši dnevi. Samopomoč bode tudi vam pomagala!

Cestitam prav iz srca ptujskim obrtnikom za to lepo in koristno priredbo!

V Ptiju, dne 1. novembra 1909.

Karl Linhart.

skega življenja). — 5. „Napredek“, spisal W. Ernst (zanimiva črtica). — 6. „Na grobu Jožefa II.“, pesen, spisal K. L. — 7. „O gnojenju travnikov z umetnimi in gnojili“ (zelo podučni gospodarski članek z dvema lepima slikoma). — 8. „Na morju“, pesen, spisal K. L. — 9. „Prebivalstvo zemlje“ (podučni članek z vedjo sliko). — 10. „Stefi na gaja“, spisal K. L. (povest in otroškega življenja). — 11. „V bogi v rabček“ spisal Peter Rosegger (istotako povest in otroškega življenja). — 12. „Gora in dolina“, spisal A. v. Auerswald, (pretresljiva povest v spokorjenem morilcu). To povest bode gotovo vsakdo rad večkrat prečital. — 13. „Resnica, povest“, spisala Mary Koch (pričuje življenje in konec skopuske družine).

— 14. „Od vsega največje“ (podučni članek o največjih stvarih na svetu, z lepo in zanimivo sliko, ki predstavlja te največje predmete). — 15. „Usode polne hlače“, spisal Fr. Lunzer (prav zabavna povest iz vojaškega življenja, nad katero se bode pač vsak čitatelj prav iz srca smejal). — 16. „Starikonj“, spisal Emile Zola (lepe besede proti trpinčenju živali). — 17. „Nekaj o naših poslih“ (gospodarski članek, ki rešuje prav pametno velevažno kmetijsko vprašanje o poslih in katerega bode pač vsak čitatelj za resničnega izpoznał). — 18. „Domaciadvokat“ (cela vrsta vzorcev ali muštrov, kako se delajo razne prošnje, ki so navadne v življenju). — 19. „V kmetskih suknjih smo vsi tovariši“, spisal L. v. d. March (daljša povest, ki je zelo pretresljiva in popisuje veliko žaloigro iz kmetijskega življenja; ta povest je ena najlepših te vrste in bude čitatelj z njo pač zelo zadovoljen).

— 20. „Lastni stroški pridelovanja mleka“, spisal dr. P. Schuppli (gospodarski članek o kmetijskem knjigovodstvu, ki je pač izredne važnosti za kmete; vsakdo se bode iz tega članka veitko pručil). — 21. „Mizdežle“ (lepe in ponosne besede, ki jih je izpregovoril nemški katoliški župnik Ziegler na zborovanju društva za dobrodelnost). — 22. „Od domačega grude“, spisal Anton Gitschtauer (žalostni konec kmetijske družine, ki je bila odtrgnata od svoje domače grude in si je morala v tujem mestu kruha služiti). — 23. „Iškal je zlato“, spisal A. A. Nast (življenje in konec človeka, ki je imel v sebi edino hrpenjenje po zlatu in je žaločno v južni Ameriki končal). — 24. „Naprek za staro pravo“, nekaj napredne pridige, spisal Štajercévi Pratikar (razmotrica v pojedinih besedah pomen in zahteve naprednjakov). — 25. Male vesti. — 26. Poštnine itd. — 27. Seznamek sejmov na Štajerskem in Koroskem. — 28. Inzerati. — Kakor se vidi, je vsebina našega koledarja letos izredno bogata. Zato smo morali tudi koledar za celih 16 strani povečati. Tudi lepe slike smo dodali, da vstrežemo vrlim svojim somišljenikom. Cenapaja je koledarja ednaka ostala. Štajercévi kmetski koledar za l. 1910 košta namreč samo 60 vinarjev, s poštino vred pa 70 vinarjev. Teh 70 vinarjev ali 35 krajarjev izda pač vsakdo lahko za tako veliko, zanimivo, zabavno in podučno knjigo. Kdor vzame 10 koledarjev, dobi enega zastonj. Opazujmo na to naše župnike... Tako pošljemo naš koledar tudi letos v trdnim začpanjem v svet, da ga bode ljudstvo z veseljem sprejelo in naprej dajalo. Naročite se, kupujte koledar in agitirajte zanj! Vsi na delo!

Iz Spodnje-Štajerskega.

Neverjetna nesramnost. Ko se je letošnja trgovatev pričela, smo takoj prosili katoliške duhovnike, naj ne zahtevajo kravatega davka, ki ga vsako leto v obliki „bernje“ pobirajo. Sej je vendar znano, da je naš kmet vsele slabih gospodarskih razmer naravnost na beraški palici in da potrebuje od vseh strani pomoči. Žalibog, da moramo pribiti, da je to malo duhovnikov ustreglo naši prošnji. Nasprotno, pobirali so tako kakor vedno. Pobiralo in prosilo se pa za „bernje“ ni ponizno, kakor se to za vsakega spodobi, kateri fehtari, marveč z grozno neotostenjijo in robastostjo. Nekemu posestniku v

fari sv. Tomaža se je n. pr. sledče zgodilo: Ko je ravno bral in je bilo vse polno delo, prišli so že nabiralci „bernje“ z velikimi posodami in zahtevali moča. Posestnik jim je rekel, da letos ne more ničesar dati. V odgovor pa mu je eden nabiralcev zabrusil v obraz: **Naj Vam le toča vse gorice pobije!** To je pač grozovita nesramnost in podlost. Človeku, ki ne more vedno dajati in nenasitno črno malho, privočijo in želijo tudi ljudje torej točo! V tej fari vlada znani dekan Caf., s katerim smo imeli itak že mnogo opraviti. Vprašamo g. Cafu, ali mu je prav, da njegovi beraci s točo grozijo? Ne verujemo, da je g. Caf to svojim nabiralcem zapovedal. Ali vsekakor ima sveto dolžnost, da napravi v tem oziru red. **Bernja** ni postavna in nikdo nas ne more prisiliti, da dajemo svoje krvave pridelka proč. Zato pa je naravnost sramota, da se ljudi s točo straši in jim z nesrečo grozi!

Skandal z dr. Povalejom. Pisali smo že veliko o sramotnih skandalih s financarjem in klerikalno-prvaškim voditeljem dr. Povalejem. Da se zdaj tudi že širi sloji s tem skandalom pečajo, dokazuje sledče. Posl. Dobering in tovaristi so vložili v državnem zboru interpelacijo na finančnega ministra, ki se glasi tako-le: „V jeseni lanskoga leta prinesla je „Marb. Zeitung“ (in tudi „Štajerc“) vrsto člankov, v katerih se je c. k. uradnika dr. Povaleja kot „kiefsman“ uničevalno kritiziralo. Razburjenje vsega spodnjega Štajerskega prebivalstva zaradi tega nepobitega očitanja je bilo velikansko. Pritisovalo se je samoumevno, da bode merodajna oblast takoj odslovila tega c. k. uradnika, katerega „kiefs“ so sedotaknili goluje. To se pa ni zgodilo, temveč Povaleja se je le milostno na premestitev kaznivalo, katera kaznen pa še do danes ni izvršena. Opomniti je še, da je Povalej proti listu „Marb. Ztg.“ tožbo vložil, katero je pa pred obravnavo nazaj potegnil; s tem je torej vsa očitanja proti njegovi osebi priznala. Poslanci vprašajo torej, ali je minister pripravljen, da napravi konec tem razmeram?“ — Radovedni smo, kaj bode minister odgovoril. Povalej, Povalej, slabo se ti godi... Klerikalni pravki pa so lahko pomeni na dr. Povaleja.

Poštenje, poštenje! Ko je grozovita toča pobila vse plodove v tem območju, pričelo se je od raznih strani pozivati na pomoč. Zlasti napredni poslanci so skušali od države in dežele kolikor mogoče veliko podpornega denarja dobiti. Pri tem se je seveda upalo, da se bodojo tisti posestniki k podpori oglašili, kateri so res potrebni. Pri razdelitvi podpor se je namreč pri nas na spodnjem Štajerskem po navadi sleparilo, da se je kar kadilo. Tudi zdaj se nam od raznih strani poroča, da se je v prošnji za podpore dostikrat vpisalo osebe, ki bi naj Boga zahvalile, da jim grá tako dobro, ki torej niso posebno potrebne. Iz Vičanec pri Veliki Nedelji se nam n. p. poroča sledče služanje. Vložili so m. dr. prošnje: Fistrovec Simon (član obč. zastopa); mož ima precej gotovega denarja, piše pa da ima dolgove. Fistrovec Anton (član obč. zastopa), istotako; Melko Simon, istotako; tudi njegov zet Fr. Novak ima denar, Kumar Franc (sorodnik občinsk. predstojnika), istotako; Horvat Johan (član obč. zastopa) je denarja pričenil, ali v prošnji dolgove navedil. Franc Skuhala (sorodnik obč. predstojnika in član obč. zastopa) ima denar, navedel je pa dolgove. Melko Johan (občinski predstojnik) istotako. Melko Marija, istotako (sorodnik obč. predst.). Franc in Lovrenc Bratnia (sorodnika obč. predstojnika) istotako. Marin Franc (član obč. zastopa) istotako. Nadalje so navedli dolgove in imajo gotovi denar še: Jakob in Andrej Lehen, Marija Sova, Šebastjan Skuhala (sorodnik obč. predstojnika), Franc Kumer, (član obč. zastopa), Tereza Bejak, ledična posestnica Marija Kuner, ledična Alojzija Skuhala (sorodnica obč. predst.), itd. Za danes omenimo le ta imena. Vprašamo: ali so vse te osebe potrebne? Ako so, naj nam to dokažejo. Ako pa niso, potem se le čudimo, da se upajo proti... Da človek podporo dobi, ni dovolj, ako je član občinskega zastopa, ali pa v sorodstvu z županom. Biti mora tudi potreben. In mi upamo, da se bode v prvi vrsti na potrebne ozirali!

V sv. Lovrencu si. gor. so se vrile vojive

Kdor proda 10 koledarjev, dobi enega zastonj!

v krajni šolski svet. Dosedanji člani, med njimi tudi znani Horvat in nadučitelj Farkaš, niso bili več izvoljeni. Za načelnika novega krajnega šolskega sveta je bil izvoljen vrli posestnik g. Rebernjak, za blagajnika pa g. župnik. Farkaš so torej lahko prepričani, da bode novi krajni šolski svet pošteno in redno deloval v prid prebivalstvu samega. Kakor čujemo, bode se zdaj pričelo z denarjem pametno gospodariti. Tako se bode dalo šolsko klet v najem. Učitelji pa bodejo za svoja res lepa stanovanja morali plačevati malo odškodnino od 2—5 kron. Prebivalstvo se z nami prav iz srca veseli nad novo izvolutivijo krajnega šolskega sveta.

Inteligentna „vistorija“ ob Dravi. Piše se nam: Jaz sem tisti župnik z bicikljem, o katerem ste že večkrat prav prijetne reči brali. Žalibog pa sem skorudomušnost svojih lastnih faranov ob svoj biciklj prišel, tako da moram zdaj v teh dragih časih črevlje trgati. Kakor veste, imam vsak dan 24 ur prostega časa, katerega za vandranje krizem sveta porabim. Tako sem se zadnjic z mojim ljubim bicikljem podal proti Mariboru. Ko prideš kakih 7 km daleč na mejo svoje fare, zagledam pred zadnjim krčmo krasno, imenitno, čarobno deklino. Brez premiselka se začenjem v zrak ter skočim z biciklja na cesto pred devojko in jo nagovorim. Kmalu sem se prepričal, da je tudi njen razum nenevadno razvit. Bil sem čisto osupljen nad toliko lepote in inteligence. Takšnih deklin pri nas ni, ta mora biti iz ptujskega kraja, mislil sem si. Da mi ne uide, sem jo peljal v krčmo in začel plačevati dobrege vina in dragih jedil. Več ko sem pil, bolje se mi je dopadla inteligentna Hanika. Proti polnoči sva se začelo tiko pogovarjati. Bili so pa tudi drugi gosti navzori, ki so naš inteligentni pogovor motili. Zato sem vstal in rekel: „Glejte polnoč se bliža, idemo domov.“ Gostje so me ubogili in tudi jaz se vsedan na biciklju in se odpeljam proti domu. Kmalu pa obrnem svojega konjička in se vrnem h krčmi, kjer so lučice ugasnile. Poslonim biciklj ob zid in se tiko spazim skozi vežo do kamnice intligentne Hanike. In ljuba Hanika je vrata odprta pustila. Jaz smuknem k njej in nadaljevala svak naš tibi inteligentni pogovor. Medtem pa so moji hudo mušni farani pred vratimi na tihem postavili celo turm iz starih miz, stolov, piškov in starega železja. Ko sem se že dosti naintligiral, poslovil sem se ob 3. zjutraj od krasne Hanike. Kakor pa vrata odprem, nastane grozoviti ropot in polom, da se je celi hram stresel. Hitro skočim za zid in se hočem na biciklju dvigniti. Ali lejga vraga, tudi tega so mi nekaj skrili. Jeza in žalost nad toliko hudoobjo sta mi trgala srce, ko sem se peš plazil prvi domu. Samo misel na mlogo vodo, ki že nekaj tednov pri meni v župnišču staneju, me je nekoliko tolazila. Zadnji čas mi tudi ljudje očitajo, da se v mojej sobi večkrat najdejo reči, ki niso moje, ne vdovine in ne kuharčine. Da nobeden ne bo kaj slabega mislil, hoden odkritoščno povедati, kako to pride. K meni namreč rade zahajajo lepe damice, ker sem prijazen z njimi in jim nič hudega ne storim. Če se potem pri odhodu pozabi kak predpasnik ali kaka nogavica ali kak strumpfankle, to ni nič edunega in tudi nobenega nič ne briga. Če me ne boste pustili pri miru, bom pa postal Mohamedanec, potem bo pa dobro. — Jaz sem tisti župnik . . .

V sv. Marku pri Ptaju imeli so te dni misijon. Znano je že, kakšne namene in kakšne plodove imajo ti misijoni po naših krajih. Tudi v sv. Marku ni drugače. Glavni namen vsega tega po našem mnenju skrajno nepotrebnega misijoniranja je politična hujskarija. Tako se je v sv. Marku neki misijonar skoraj zobe polomil, da bi „Štajerca“ uničil. Kričal in tulil je proti našemu listu, kakor da bi bil obseden. Med drugimi neslanostmi je tudi dejal, da boče „Štajerc“ snovati samo nemške šole in da se bode z nemškimi šolami vedno bolj protestantizem razširjeval. To je grda laž! Seveda smo naprednjaki pristaši nemških šol, ker noemo, da bi naše vhglo ljudstvo vedno drugim stanovom tlako delalo in vedno neumno ostalo. Alinavseh nemških šolah na spodnjem Štajerskem podučujejo katoliški duhovniki v verouku. Da se pa protestantizem v veliki meri širi, krivi so pa tudi v prvi vrsti oni katoliški duhovniki, kateri omadežejujo

božjo hišo s političnimi hujskajočimi lažmi . . . Mi ostajamo katoličani, čeprav smo pristaši nemških šol. Povemo pa tudi dotočnemu misijonarju kakor vsem njegovim ednakovrednim tovarišem, da nam nobena sila ne bode prepričanje vzela, da je nemška šola velepotrebna. Tudi misijoni ne! Prepričani pa smo tudi, da bode takšno beskvanje raz prižnice naši napredni stvari le koristilo. Ljudstvo vidi potem jasno, kaj zahtevajo politiku gospodje od njega . . . Svojo oliko so ti misijonarji sicer tudi v tem pokazali, da so imenovali Šentmarkovske žene za „koze“. Mislimo, da bi pri takih „kozah“ marsikateri črnomučne rad „kozel“ postal . . .

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejni brez zvezdic so letni in kramarski sejni; sejni, zaznamovani z zvezdico (*) so živinski sejni, sejni z dvema zvezdicama (**) pomenijo leine in živinske sejme.

Dne 7. novembra na Kleku pri Radgoni. Dne 8. novembra pri Sv. Florijanu*, okr. Lonč; v Selnicu**, okr. Maribor. Dne 9. novembra v Ljutomeru*; v Ormožu (svinjski sejem); v Rogatcu sejem z veliko živino). Dne 10. novembra pri Sv. Martinu pri Vurbergu**, okr. Maribor; v Mariboru*; v Gross-Kleinu (sejem z mlado živino) okr. Lipnica; na Ptaju (sejem s konji, govedom in Ščetinarji); v Lemešem (sejem s Ščetinarji, okr. Kozje. Dne 11. novembra v Oplotnici**, okr. Konjice, v Lazšku**; pri Sv. Martinu**, okr. Lonč; pri Sv. Martinu, okr. Konjice; v Spodnjih Hočah*, okr. Maribor; v Ormožu**; na Bregu pri Ptaju (svinjski sejem); na Malih Rodnah**, okr. Rogatec; v Sromljuh, okr. Brežice; pri Sv. Martinu**, okr. Slovenj Gradec; v Lipnici*, v Gradcu*. Dne 12. novembra v Gradcu (sejem z mlado živino). Dne 13. novembra v Brežicah (svinjski sejem). Dne 14. novembra na Gomilici, okr. Lipnica. Dne 15. novembra na Vranskem**; v Poljanah**, okr. Slov. Biestrca; v Središču**, okr. Ormož; v Badgoni*; v Arvežu (sejma z drobnico). Dne 16. novembra v Ormožu (svinjski sejem, v Badgoni). Dne 17. novembra v Mostu ob Muri; na Ptaju (sejem s Ščetinarji); v Lemešem (sejem s Ščetinarji), okr. Kozje. Dne 18. novembra na Bregu pri Ptaju (svinjski sejem); v Gradcu*. Dne 19. novembra v Ljubnem**, okr. Gornjigrad; v Ivanci**; v Rušah**, okr. Maribor; pri Sv. Juriju ob Pesnici**, okr. Maribor; na Gornji Poljakšici**, okr. Slovenj Gradec; v Podsredi**, okr. Kozje; v Slovenjem Gradcu*; v Gradcu (sejem s kraljno živino). Dne 20. novembra v Brežicah (svinjski sejem). Dne 22. novembra pri Sv. Juriju**, okr. Vrasko; pri Sv. Juriju ob Ščavnici**, okr. Gornja Radgona; v Podčetrtek*, okr. Kozje; v Arvežu**; v Eravžu**, okr. Lipnica. Dne 23. novembra v Slovenji Bistrici**; v Ormožu (svinjski sejem). Dne 24. novembra na Ptaju (sejem s Ščetinarji); v Teharjih*, okr. Celje; pri Sv. Marjeti ob Pesnici*, okr. Maribor; v Lemešem (sejem s Ščetinarji), okr. Kozje; v Mariboru*.

Sejem v Ptaju, ki se je vrnil dne 3. novembra, se je prav dobro obnesel. Prinalo se je 265 konjev, 1244 komadov goveje živine in 912 prašičev. Trgovina je bila pri navadnih cenah dobrá. Prihodnji letni, lesni, konjki, žrebetni in živinski sejem se vrši dne 25. novembra t. l. Opozarjamo zlasti na važni sejem z žrebetami, ki se je že udomadi. Kupeci je vedno dovolj! Svinjski sejni pa se vršijo 10., 17. in 24. t. m.

Na nemški šoli v Sv. Lenartu sl. g. se je pričel 4. t. m. redni poduj. Stavilo naznjenih otrok je bilo tako veliko, da so se morali mnogi odkončiti. Celo čez 14 let stare učence se je naznanilo. Šola pričenja svoje delovanje s 3 razredi in 180 otroci. Čast naprednjakom!

Deželnozborška volitev. Kakor znano, odložil je deželni poslanec g. Hans Woschnagg svoj mandat z ozrom na grdo gonjo, ki so jo proti njemu prvaki in nekaj Nemcov gotove vrste vprizorili. Volitev je že razpisana. Napredni zaupniki so pa g. Woschnaggom zopet kandidatom postavili in je upati, da bode ta vrli in delavni mož kandidaturo sprejel.

Država nakupila je gračinska posestva Kranichsfeld, Drauhof in Wartenheim za 1.200.000 K. nadalje Pragerhof in Freistein za 200.000 K. Napravilo se bode na teh posestvih baje postaje za konjerejo.

Umrl je v Mariboru podžapan dr. Lorber. Bil je eden najpomembnejših mož sosednega našega mesta, vedno zvest in prepričan naprednjak. Lahka mu zemljica!

Štajerska vzhodna železnica. Preteklo nedeljo je priredilo ljudstvo v Gradcu velikansko demonstracijo za štajersko vzhodno železnicu Gleisdorf-Hartberg. Več kot 2.000 kmetov je prišlo z 2 posebnima vlakoma v Gradec. Tam se je vršilo veliko zborovanje, katerega so se udeležili tudi poslanci vseh strank. O pomenu te železnice tudi za naše pokrajine izpregorolli budemata natančneje v prihodnji številki. Zanimivo je videti, kako žilavo in vstrajno znajo nemški kmetje svoje zahteve zastopati.

Od sodnije. Poročali smo svoj čas, da je 16-letni učiteljski Maks Kocbek v Mariboru napadel z velikim nožem kleparja g. Wiedemannu v lastni njegovi hiši, ga težko ranil in skušal oropati. Otožen je bil Kocbek najprve zaradi roparškega umora. Ali potem so ga otožili samo zaradi težke telesne poškodbe in odsodili na 18 mesecev ječe.

Obstrelili se je v Rogatcu neki mizar. Čistil je puško, ki se je sprožila; kroglica mu je šla v bedro in ga težko ranila.

Umor. V Kaplji pri Arnfelsu se je lešenega trgovca Koiseggga iz njegovega mlina zvabilo in potem ustrelilo. Vzrok umora ni znan in tudi storilca se je nima.

6 mesecev ječe dobil je zaprti Ploj iz Polenšaka, ker je paznika napadel.

Nepričakovani obisk. V Celju se je splasil neki konj in tekel z vozom vred v izložbeno okno trgovca Gaischek; konj je skočil s sprednjimi nogami na pudel. Škoda je precej.

Pomilovanje. Posestnika Hirschmanna iz Lembla, ki je svojo ženo ustrelil in bil na smrt obsojen, je cesar pomilostil. Obsojen je zdaj na 20-letno težko ječe.

Tatvine. V okolini sv. Marije u. P. je violeč milko po dneva pri štirih posestnikih. Ukradel je 50 K denarja, 2 srebrni urci, 2 zlata prstan in itd. Pravijo, da je tat neki Privetz, ki je pa pobegnil.

6 parov vojov zgorelo je pri nekem ognju v okolini Laškega trga.

Požar. Pogorelo je gospodarsko poslopje posestnika Ocvirca v Ostrožnem pri Celju. S poslopjem pogorela je tudi ena telica in vsa krmna.

Iz Koroškega.

Prevalje. Piše se nam: Naša fara obseže nad 6000 duš, je tedaj med največimi farami Koroške, pa nima zdaj za dosluženega mežnarja, da bi mu dala krah milosti v znesku kakih krov. Obrnil se je 75 let stari revec do fajmošterja Kosnarja, pa ta ga je kmalu odpravil in mu svetoval da se nai obrne do organista. Pa ta sam nič nima, kako bi delil milosti. Kaj tedaj bo z revecem, ki ima že tudi ostarelo ženo za rediti, ali bo ga soseska redila, ki je nikdar ni služil. Služil je le farje nad 43 let in ti ga morajo zdaj rediti. Fajmošter mu mora dati krah na stare dni, saj je pri isti fari prislužil okoli 20.000 krov med tem, ko mežnar France ni zaslužil nič, kako bi le? Ko je le imel 20 K na mesec plače? Dočim fajmošter Kesnar 2000 K (dvajset sto).

Prevalje. Naš fajmošter Kesnar je oznanil preteklo nedeljo, da tisti kmetje, kateri letos niso kosi dati bernjo naj jo k letu dajejo dvojno, ker fajmošter mora dati kaplanom za jesti in tedaj tudi gledati, da kaj prisluži. Ta zadnji stavki ni resničen, ker kaplani plačujejo košto sami fajmoštu; saj imajo tudi placó, pa še dobro, ker nobeden dan ne stejejo brezplačne maše. In čemu ima fajmošter nad 100 joh grunta? Kaj bi zraslo na gruntu, pa fajmošter grunt daje v spomlad v najem, le nekaj za domačo rabo si ga pridrži. Najem vtakne koj v žep, brez brige, ali najemniku toča pobije ali ga druga nesreča zadene, da naposlед ne priredi nič, dočim je denar fuč. Kako se tedaj vjema, da fajmošter tudi manj žanje, kjer nič ni sejal? Ou se v jesen drži kmetov in bernje, kmeti morajo dati bernjo, katere iterak ne potrebuje, sicer bi ne dal bil lastnega grunta v najem. On tedaj žito, ki ga od faranov dobi, spet proda, da le revere kmete malo obrije.

Drava ubilo je pri podiranju posestnika Jos. Meiner v Bistrici na Dravi.

Slabo obesil se je neki žganjar v Beljaku. Bi je tako pijan, da je dal le roko v zanjo (mesto glave) in je potem na tleh zaspal.

Po svetu.

Ljubi Štajerc. Kmet Urban se ga je rad malo nažebtal. Do svoje smrti je trdil, da ima vino boljši okus nego voda, katera niti v škorjnih dobro ne dene. Od vsake krčme pa do Urbanove hiše je bilo pravzaprav le par korakov daleč. Ali med obema hišoma je tekel občinski potok. In zato je moral Urban vedno šele par sto metrov daleč do mostička iti, potem pa zopet isto pot onkraj potoka do gostilne. To načrnu Irbani niso bili prav. Dolga pot v pozni noči z od vina oslabelimi nogami tudi prav gotovo ni prijetna. Urban je bil pa brihtna glavica. Ljudje so rekli, da je odprte glave, kadar zija. Zato je položil dolgo dilo čez potok. Tako je imel lastni most, po katerem je prav lahko v krčmo prišel. Ko je prvič ta svoj most rabil, nasmehnil se je veselo in se pošteno napisil. Ob ednajstih urah hotel jo je domu odritin. zunaj krčme je takoj opazil, da so ga imeli njegove noge zopet za norca. Taval je semtertja kakor barka v viharju. Ali končno je prišel vendar do svojega novega mostička. Pa vranga, zdaj po noči se mu je zdelo dila tako ozka; prepričan je bil, da mora v potok pasti, aka gre čez njo. Kaj storiti? Nekaj časa je oče Urban premisljal, potem pa zau je prišla resilna misel. Pogumno je stojil v vodo, ki mu je šla do pasa in šel počasi, opiraje se na dilo, skozi potok. Ves moker a zadovoljen je prišel domu. In tako gré zdaj Urban vsak večer proti domu, ne po svojem mostu, ampak poleg mosta, na katerega se opira . . .

Rudarska smrt. V neki jami pri Bargerdu (Anglijsko) so se plini razstrelili. Nekaj čez 20 rudarjev je našlo pri temu svojo smrt.

Roparji so vstavili in napadli železniški vlak v Braziliju. Ustrelili so 3 železničarje in oropali čez 500.000 K.

S e s e b z g o r e l o je pri nekem večjem požaru v Varšavi.

Brananje in gnojenje travnikov.

Počasi spoznavajo tudi kmetovalci blagodajni vpliv branjanja travnikov, kar se posebno kaže v tem, da se na zborovanih kmetijskih pridružnicah zabavljajo in želijo travne brane. Večina kmetijskih posestnikov pa o takem obdelovanju travnikov ne mara niti večeti; meui namreč, da travniške zemlje niso treba obdelovati in da bi tako obdelovanje trati prej škodovalo ko koristilo. Take kmetovalec namreč prehudo boli, če vidijo, da izstraga brana tu in tam tudi kakšop trave, dasi to ni vprav nikakem razmerju z velikim koristjo, ki jo daje branjanje.

Kaj hočemo doseži z branjanjem travnikov?

Z branjanjem travnikov se naj zemlja na površini strga, da pride srak, moč in topota lažje vanjo, ker se s tem povlači Bavljanska moč zemlje in njeni plodovitosti. Z gornjim trganjem zemlje se naj nadalje omogoči, da pride raztrošen gnojilo lažje v zemljo k travnikom koreninicom in da ga vsaka voda ne odplovila tako lahko. Končno se z branjanjem čistijo z mahom zaradični travniki, ki jih ni ravno malo, pleveli sploh se iztebi, ker se v sledi branjanja korenične rastline, ki rastjo na kakem travniku, boljše razstrijajo. Ce pa naj branjanje res da vse to koristi, se mora tuel primerno opraviti. Celo lahka travniška brana, ki ima že obrabljene in topa robe, ne koristi mnogo, ker vlečemo da raznesem kritanje, zemlje pa ne zrablja ravno in zato je popolnoma lahko unesivo, da od takega dela ne bome imeli ravno velike koristi. Travniška brana mora torej biti, ravno tako kakor njivska, zemlji primerja. Za lahko zemljo zadovoljimo lahko, v teki zemlji se morajo rabiti reže brane. Ta važna stvar se danes v poljedelstvu še ne upošteva dovolj in zaradi tega tudi večkrat pri branjanju ni one koristi, ki jih pričakujemo. Kdor na primer z mahom popolnoma branja z lahko brano, ta opravlja to delo popolnoma zamaš in brez primernega uspeha.

Kedaj moramo branati travnike?

Travnike lahko vlačimo v pozni jeseni, v spomladis, če so razmere ugodne, tudi takoj po senski kočnji. V pozni jeseni je dobro vlačiti tedaj, če se travniki ob tem času tudi gnojijo, ker će prige dež in pozneje sneg, lahko gnojilo lažje prodre v zemljo in si ne bat, da bi ga voda odplovila. A tudi ni popolnoma izključeno, da lahko ostro branjanje travnikom v pozni jeseni izjemoma tudi izkoristi. Če se namreč pojavi takoj po branjanju suh mraz brez slane, lahko rastline, ki imajo plitvo korenjenja, smrznijo. Tega pa se nam ni treba bat, če se je travnik dobro pognojil s hlevskim gnojilom ali pa kompostom, ker tak gnoj varuje koreninice pred mrz-

om, dočim jih umetno gnojilo, kar je samo po sebi umevno, ne more dovolj varovati. Splošno pa bo za branjanje travnikov najprimernejši čas pač spomladis, in sicer se mora, če se travniki gnojijo, branati kolikor mogoče kmalu, kako hitro se je zemlja dovolj posušila. Z aranjanjem se debeli gnoj raztrga, vako gnojilo se bolj enakomerno razdeli, sledi pač deli spravi gnojilo v zemljo, tako da je njegov učinek tem večji. Pri negnojenem travniku se z branjanjem lahko počaka dodelj, da začne trava rasti. Na lahki zemlji, ki je zelo razkrita od krovov, je zelo dobro, če po branjanju še valjamo s "tečkim valijarem. R tem se dobro vpliv branjanja ne ukine; rahla prsi se mora samo staniti in zemlja se naj s tem boljše splaniča, ko je to mogoče z brano. Posebno če se je zaradi boljših trav travnik na novo posejal, je poleg branjanja tudi valjanje zelo važno, kajti same, ki leži na ravnosti na zemlji, navadno ne more kliči in vsa setevje tako lahko brez uspeha.

Mnogi kmetje pa tudi zaradi tega niso posebni prijatelji branjanja travnikov, ker misijo, da se trata, če sledi suša, pa branjanju lažje posuši. Popolnoma pravilno je, da je rast trave tudi na pobranenih travnikih le težaj lepa in zadovoljiva, če ne manjka potrebna moč, napadna pa je trditev, da se pobraneni travniki prej posuši ko nebraneni, kajti rahla zemlja ne izhlapeva tako hitro svoje mokrote ko trda; rahla zemlja ostane dalje mokra ko trda in zato se pobraneni travniki tudi ne posuši tako hitro ko nebraneni.

Mnogi kmetje pa priznakujo od branjanja zopet več ko je mogoče. Kdor travnike samo brana in jih tudi ne gnoji, ta ne more nikdar dobiti iz njih popolnega pridelka, ker brana nikakor ne more nadomestiti gnoja. Torej moramo branati in gnojiti, če hočemo imeti lepe košnike. Dobro razkrojen hlevski gnoj udiskuje na travnikih zelo doper in se najbolje izrabiti, če se navoziti že v jeseni in kolikor mogoče enakomerno razstrosi. Če se v spomladis zgodi z brano lepo zavlači, ostanejo le največji kosi steje celi, ki pa jih moramo odstraniti, predno začne trava rasti. S hlevskim gnojem se manjša črna prsa na površju travnika in travnik se varuje pred veliko sušo. Gnojenje z gnojnico se pripravlja po ostanji košnici do spomladis, dokler ne začne trava rasti. K temu pa priporavnimo, da sama gnojnica veono ne zadostuje. V zemljo spravi le dušik, a fosforjeve kislino je v nji premalo. Trajno zavljvanje z gnojnico povroči, da boljše trave odstrinjejo in da se na njih mestu pojavi pleveli s trdimi stebli, posebno pa velika kiselica. Če gnojimo z gnojnico, moramo vedno tudi gnojiti s Tomasevovo zlindro.

Dobro pripravljen in dober kompost spada med najboljša travniška gnojila, samo se mora dajati v primerni množici. Razstori se po travniku najboljše po zimi, ko je zemlja zmrljajena in se koleza vanjo ne vdijojo. Razstrosi pa se naj takoj in kvilkor mogoče enakomerno. Sicer se ravna na travnik z njim kakor s hlevskim gnojem. Redko pa po dovojni hlevskim gnojima in komposta pri kakem kmetu, da bi se z njima lahko pognojili vsi travniki, zato bo v večini slučajev treba rabiti unetno gnojilo.

Pri rabi unetnih gnojil se storj navadno tudi ta napaka, da se jemlje samo eno, navadno pač Tomasevova zlindra. Če ima zemlja dovolj kalija, potem zadostuje množina fosforjeve kislino, ki jo damo v Tomasevovo zlindri, popolnoma za dober pridelek, drugača pa ne in zaradi tega se ne zgodi redko, da ostane unetno gnojilo popolnoma brez učinka. Travniške rastline potrebujejo tudi mnogo kalija in zato se mora poleg Tomasevove zlindre dati še kakšno kalijevo gnojilo, n. pr. kajnit. Če se travnik gnoji samo z unetnim gnojilom, se mu ne sme dajati skop. Dobre je pogojeno, da se da na lin (okoli 2 johi) 600 kg. Tomasevova zlindra in 600 kg kajnit. Nagneto Tomasevova zlindra se lahko rabi tudi razstreljena košnica, namesto kajnita 40 odstotna kajnitsa sol. Razstreljene moko zadostuje na 300 do 400 kg, 40 odstotne kalijeve soli pa pribiljno 200 kg, ker je v nji skoro trikrat toliko kalija ko v kajnitu. Poseben tem, kje je porazanje "člavon", je boljše rabiti koncentrirana unetna gnojila, ker se z manjšo teko dajo iste množine redilnih snovi.

Najbolj sigurno se bo pokazal učinek kalijevega gnojila še drugo leto, če je razstreljen še v pozni jeseni ali pa najpozornej v zimi na sneg. Samo ne zelo napred tem sveta se trošenje v jeseni ipo zimi ne priporoča, ker se unetno gnojilo, ko se sneg tali in je zemlja še zmrljajena, lahko odplaviti. Duščevna gnojila se na travnikih navadno slabše plačajo, ker imajo gnojivi deli trave dovolj dušča; izključeno seveda ni, da se plača, če potresemo v temu še nekoliko duščnatega gnojila, kar se najboljše pokalec v poskusu. Na hektar se vzame 100 do 200 kg člinskega solitra, ki se potroši še, ko začne trava rasti, lu sicer oajboljše v dveh kratih, drugokrat tri tedne po prvem.

Da se z unetim gnojilom doseže začlenjeni uspeh, ga ne smemo raciti labiosko, ne glede množine. Zgovač navedene množine se torej naj ne smatramo kot pravilo, ampak samo kot nekakšno približno merilo. Vrsta in množina gnojila, ki je za kakše razmere potrebna, se da določiti le z matematičnimi poskusi.

Kakor pri hlevskem gnoju in kompostu, tako uplijava tudi pri gnojenju z unetimi gnojili zelo dobro, če jih pošteno zavlačimo. A. Rauč.

Loterijske številke.

Gradec, dne 30. oktobra : 47, 38, 42, 55, 6.
Trst, dne 23. oktobra : 18, 20, 41, 23, 29.

Tržna poročila.

Ptuj, tedenski sejem dne 3. novembra 1909.

Vrsta	Mera in teža	Sred. cena	
		K	va
Pšenica	50 kil	14	—
Rž	50 kil	9	50
Ječmen	50 kil	10	—
Oves	50 kil	10	—
Kuruza	50 kil	9	25
Proso	50 kil	8	—
Ajda	50 kil	7	25
Krompir	50 kil	2	—
Fizič	50 kil	10—16	—
Leča	1 kilo	—	56
Grah	1 kilo	—	56
Kaša	1 liter	—	30
Plenični gris	1 kilo	—	52
Riz	1 kilo	—	44
Sladkor	1 kilo	—	88
Cespije	1 kilo	—	50
Cebule (luk)	1 kilo	—	26
Kimel	1 kilo	—	20
Brinjeve jagode	1 kilo	—	—
Hren	1 kilo	—	—
Zelenjava	1 kilo	—	50
Ustna moka	1 kilo	—	48
Moka za zemlje	1 kilo	—	44
Polenitna moka	1 kilo	—	42
Goveje maslo	1 kilo	—	28
Svinjska mast	1 kilo	—	20
Špeh frišni	1 kilo	—	80
Špeh okajeni	1 kilo	—	—
Zrnave	1 kilo	—	90
Cespije frišne	1 kilo	—	—
Sol	1 kilo	—	24
Putev frišni	1 kilo	—	20
Sir, štajerski	1 kilo	—	—
Jajca	25 kom.	2	—
Goveje meso	1 kilo	—	40
Teledje meso	1 kilo	—	40
Mlado svinjsko meso	1 kilo	—	50
Drevosco olje	1 kilo	—	20
Rips olje	1 kilo	—	80
Sveči, steklo	1 kilo	—	60
Zajfa navadna	1 kilo	—	60
Zganje	1 liter	—	80
Pivo	1 liter	—	44
Vinski jecih	1 liter	—	40
Mleko, frišno	1 liter	—	20
Mleko brez smetane	1 liter	—	16
Les, trdi, meter dolgi	1 kub. met.	9	—
Les, mehki, meter dolgi	1 kub. met.	7	—
Lesni ogelj trdi	hektonliter	2	—
• mehki	•	1	80
Premog (Steinkohle)	100 kilo	3	20
Mrva	50 kilo	2	—
Slama (Lager)	50 kilo	6	—
Slama (strelja)	50 kilo	4	50
Zeje, glava	100 k.	1	80

Mestni urad ptujski, dne 3. novembra 1909.

Nov!
Pozor kmetje in fantje!

Najnovnejše in najboljše sredstvo za rast las, krk in brade je

Rastol št. I.

Delite, da brke in brada postanejo gosti in dolgi, odstranjuj, prljaj in vasko druge kočne bolezni z glavo. Narod naj imam mnogo zdravilnih in primarnih piens. Cena na vasko počelo franko. I. londek K. 8-60, 2 iončka K. 5—. — Posilja se po poštenu povzetju ali se pri pošti denar naprej. Prosim, da se ne roči le pri meseč pod naslovom:

Lekarna pri Sv. Trojici, Dolnji Miholjac št. 390
Slavonija.

Postne hranilnice
koste št. 53200

prevzame

vsak dan vloge, kapitalizira nedvignene obresti polletno in plačuje rentni davek iz lastnega. Dovoljuje posojila na zemljišča, poslopja, menice (Wechsel) in vrednostne papirje pod najugodnejšimi pogoji in zmerni obrestni meri ter daje vsakega določedne radiodoljno in brezplačno posjasnila v vseh sparkase se tikočih zadevah.

Ravnateljstvo.